

РЕШЕНИЕ

№ 2599

гр. София, 24.01.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, X КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ,
в публично заседание на 13.12.2024 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Весела Цанкова

ЧЛЕНОВЕ: Калинка Илиева
Слава Гьошева

при участието на секретаря Антонина Бикова и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **10219** по описа за **2024** година докладвано от съдия Весела Цанкова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) във вр. с чл. 285 и чл. 284, ал. 1 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС).

Образувано е по касационната жалба на В. С. А., чрез адв.И. С., САК, със съдебен адрес [населено място], район Т., [улица], партер, срещу Решение № 12485/22. 07. 2024 г. по адм. дело № 932/2024 г. по описа на АССГ, с което е отхвърлен като неоснователен и недоказан предявения от него иск срещу ГД“ИН“ за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 100 000 лева, за периода от 21.11.2023 г. до 29.01.2024 г., ведно със законната лихва върху сумата, считано от датата на подаване на исковата молба до окончателното плащане.

Касаторът счита решението за незаконосъобразно, неправилно и необосновано на основание чл.211, ал.1 от АПК. Твърди, че първоинстанционният съд неправилно е отхвърлил претенцията, въпреки, че в конкретния случай е налице хипотезата на чл. 3 от ЗИНЗС. По отношение на квадратурата на килията, в която е бил настанен ищеца и оплакванията от пренаселеност, касаторът счита, че в спалното помещение разполагаемата площ е по –малко от 3 кв.м., което е под приетия стандарт за квадратура на човек. Неправилно съдът е стигнал до извод, че тази пренаселеност следва да се оцени като „нормални битови условия“ и че са спазени изискванията по чл. 4 от ЗИНЗС относно минималната жилищна площ в спалното помещение за всеки

лишен от свобода. По отношение на задължението за достъп до питейна вода и липсата на санитарен възел на открито касаторът счита, че липсва постоянно водоподаване, а качеството на водата е влошено. Затворническата администрация не е изпълнила задълженията си да осигури нормални битови условия на настанените лишени от свобода, с което е причинила неимуществени вреди на ищеца, които по силата на чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС се считат за доказани, при доказване на нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС. Иска се отмяна на съдебното решение и уважаване на исковата претенция в пълен размер. Претендират се разноси.

Оветникът по касация не представя становище по касационната жалба, не се представлява в хода на съдебното производство.

Прокурор Д. от СГП дава заключение, че касационната жалба е неоснователна и недоказана, а обжалваното решение е правилно и законосъобразно в неговата цялост.

Административен съд София - град, X – ти касационен състав, в качеството си на касационна инстанция, като взе предвид наведените в жалбата доводи и като съобрази разпоредбата на чл. 218 АПК, приема следното:

Касационната жалба е подадена в установения с чл. 211, ал. 1 АПК 14-дневен срок, от надлежна страна, срещу подлежащ на касационна проверка съдебен акт и същата е процесуално допустима.

Разгледана по същество касационната жалба е неоснователна.

Съгласно чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3 от ЗИНЗС. Според чл.3, ал. 1 от ЗИНЗС, осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Според ал. 2 на същата разпоредба, за нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждаят чувство на страх, незащитеност или малоценност. Тълкуването на цитираните разпоредби налага извода, че е установено задължение за затворническата администрация за осигуряване на благоприятни условия за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ и мярката „задържане под стража“.

За да бъде основателен искът по чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, следва да са налице кумулативно три предпоставки: действие или бездействие на орган по изпълнение на наказанията в нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, причинени вреди в резултат на извършените действия или бездействия и причинно-следствена връзка между настъпилите имуществени или неимуществени вреди и действията или бездействията на съответната администрация.

Производството пред Административен съд София –град, 9 - ти състав, е образувано по искова молба на В. С. А. против ГДИН за присъждане на сумата от 100 000 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди, за периода от 21. 11. 2023 г. до 23. 01. 2024 г., ведно със законната лихва от датата на увреждането до окончателното изплащане на сумата, вследствие на незаконосъобразни бездействия на

специализираните органи на ответника по изпълнение на наказанията по осигуряване на благоприятни условия при изтърпяване на наказание „лишаване от свобода“.

Първоинстанционният съд е изяснил обективно, пълно и всестранно релевантните за предявения иск факти и обстоятелства. Указал е на страните доказателствената тежест, с оглед характера на съдебното производство. От страна на ищеца са ангажирани писмени и гласни доказателства (разпитани са двама свидетели), а ответникът е представил писмени такива. Допуснатата е съдебномедицинска експертиза, чието заключение съдът е кредитирал като компетентно, обосновано и неоспорено от страните.

Съдът е установил от фактическа страна, че ищецът В. С. А. е преведен от Затвор – [населено място] в ЗОЗТ“ К.“ на 28.11.2023 година за изтърпяване на наказание лишаване от свобода в размер на 10 месеца за престъпление по чл.346,ал.2 от НК, като от 01.12.2023 година е разпределен на територията на 5 група, 6 спално помещение, където е пребивавал и към дата 22.02.2024 година и е освободен на 26.04.2024 година.

Приел е за недоказани твърденията за пренаселеност на 6 спално помещение, наличие на влага и мухъл в килията, на дървеници, гризачи, хлебарки, липса на санитарен възел и постоянно течаща студена вода, липса на достъп до дневна светлина. Основал е изводите си на писмените доказателства по делото и на заключението на вещото лице, изготвило съдебномедицинска експертиза, съгласно която, при изтърпяване на наказанието лишаване от свобода ищецът е бил разпределен на територията на 5-та група, 6-то спално помещение, което е с размери 6.50м./4.96м., установени при проверка от вещото лице на място, квадратурата е 32.24 кв. м.; разстоянието между пода и тавана е над 2.5м, санитарният възел към спалното помещение е с размери 1.90м./4.90м. и не се включва в квадратурата за жилищната площ на 1 лишен от свобода, броят на лишените от свобода в спално помещение №6 е 7, и не е имало случаи този брой да е превишаван, като на 1 лишен от свобода са осигурени 4.605 кв. м. жилищна площ, капацитетът е съобразен с изискването за осигуряване на минимум 4 кв. м. площ на 1 лишен от свобода, съгласно чл.43, т.4 от ЗИНЗС и е в съответствие с основния минимален стандарт на КПИ - 4 кв. м. жилищна площ на затворник в килия за многочислено настаняване + напълно преградено санитарно съоръжение (Европейска комисия за предотвратяване на изтезанието и нечовешкото или унижително отнасяне или наказание - С., 15.12.2015г.), като е спазено е изискването за разстояние „поне 2 м. между стените на килията" и „поне 2.5м. между пода и тавана на килията",а обзавеждането на спалното помещение включва 7 броя легла/вишки с размери 192/70/43.5 см. и 7 броя метални шкафа с размери 45/40/см, като не се коментира като изискване и норма свободната от мебели площ, спалното помещение има 2 броя прозорци с размери 1.45/1.60, ПВЦ дограма, 50% хоризонтално отваряема горна половина на прозореца, което позволява естествена вентилация на спалното помещение,монтираната външна метална решетка не намалява пряката естествена осветеност,положена е външна топлоизолация. Топлата вода се осигурява от локална котелна инсталация и съгласно чл.176 от ППЗИНЗС. Спалните помещения се почистват от настанените в тях лица лишени от свобода и те самите поддържат хигиенното им състояние. През 2016 година е извършен основен ремонт на сградата. Спалното бельо и работните дрехи на работещите на щат лишени от свобода се перат всеки четвъртък централно по график за пране. Дезинсекция и дератизация са

проведени във всички помещения и терени на територията на ЗОЗТ„К.“ на: 09.05.2023г., 15.09.2023г., 15.12.2023 година, включително обезпаразитяване в спалните помещения на 5-та група с препарат А.. Лишените от свобода лица се включват: в спортно-закалителна програма, фитнес на открито (оградена площадка със спортни уреди); културна програма, свързана с празнични дни и събития; концертна програма- като публика и участници; посещават библиотека и учебен център, пишат есета по конкретни теми.

Съгласно Протокол №1240773-3/27.03.2024 година от изпитване на проба питейна вода от Затворническо общежитие от закрит тип „К.“ - изследване, извършено от Лабораторен изпитвателен комплекс на Столична РЗИ, химичните, микробиологичните и органолептичните показатели са в съответствие с Наредба №9/2001 година за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели(Обн. ДВ. бр.30/28.03.2001г.).

Карето за престой на открито е в непосредствена близост до спалното помещение. Престоят на открито е по график, съобразно другите групи - 2 пъти по 1ч. и 30 мин., като включва и спортни занимания. Недоказано е и твърдението на ищеца , че е бил лишен от възможността да ползва санитарен възел по време на престоя на открито, защото на първо място липсват доказателства по време на престоя на открито ищецът да е поискал да му бъде осигурен достъп до санитарен възел и такъв достъп да му е отказан. На второ място няма и изискване в закона на местата на открито да има изграден санитарен възел, който да се ползва от лишените от свобода по време на престоя им на открито. Такъв санитарен възел има в спалното помещение, което е в непосредствена близост до карето за престой на открито.

Обстоятелството, че на територията на Затворническо общежитие „К.“ е имало режим на топлата вода, не може да доведе до извод, че ищецът е бил поставен в по-неблагоприятно положение в сравнение с останалите лишени от свобода, още повече, че въпреки режима, на ищеца е осигуряван достъп до топла вода ежедневно в определени часове по график. Студена вода е осигурена непрекъснато.

От правна страна съдът е приел, че не се доказва незаконосъобразно бездействие от страна на служителите на ответника, нито неблагоприятни условия в Затворническо общежитие „К.“, които да водят до унижително и недостойно отношение и до заплахата за здравето на ищеца поради липса на осъществени елементарни хигиенни стандарти, нито, че тези условия са в разрез с всякакви нормални етични стандарти и човешко отнасяне.

Въз основа на анализ на горните факти и обстоятелства, съдът е отхвърлил исковата молба като неоснователна и недоказана.

Решението е валидно, допустимо и правилно.

Настоящият състав приема, че решението на АССГ е постановено при изяснена фактическа обстановка, основана на писмените и гласни доказателства, събрани по приложимия процесуален ред и обсъдени поотделно и в тяхната съвкупност.

В чл.3 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи е прокламирано, че никой не може да бъде подлаган на мъчение, на жестоко, безчовечно или унижаващо отношение. По отношение на лицата, изтърпяващи наказание за извършени углавни престъпления, във вътрешното законодателство на страната това основно право е регламентирано с нормата на чл.3, ал.1 от ЗИНЗС, предвиждаща че осъдените не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко или нечовешко отношение. На това право на лишените от свобода съответства

насрещното административно задължение, при изпълнение на наказанията да бъдат осигурени условия , обезпечаващи поддържането на физическото и психическото здраве и зачитане на правата и достойнството им (чл.2, т.3 от ЗИНЗС). „Нечовешкото“ или „унижаващо“ отношение предполага страдание или унижение, достигащи отвъд неизбежния елемент на страдание и унижение, свързан с дадена форма на легитимно третиране или наказание. Мерките за лишаване от свобода, според ЕСПЧ, могат често да съдържат такъв елемент, като държавата трябва да осигури на лишеното от свобода лице условия, които са съвместими с уважението към човешкото достойнство, така че начинът и методът на изпълнение на мярката да не го подлагат на стрес и трудности с интензивност, която надминава неизбежното ниво на страданието, свързано със задържането.

Фактическият състав на отговорността по чл. 284 от ЗИНЗС включва административен акт, действие или бездействие на специализиран орган по изпълнение на наказанията спрямо лишено от свобода или задържано лице във връзка с осъществявана административна дейност, в нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, от което да са възникнали вреди, които са в пряка и непосредствена причинно - следствена връзка. По силата на законовата презумпция на чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС, при доказване на нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, настъпването на неимуществените вреди се предполага до доказване на противното.

Правилни са изводите на първоинстанционния съд, че в конкретния случай не са доказани противоправни действия или бездействия от страна на администрацията на ответника – свързани с условията в затвора, които да са причинили неимуществени вреди на ищеца. В решението, аргументирано с доказателствата по делото е прието, че не се установява администрацията на ответника да е допуснала нарушение на изискванията на чл.3, ал.2 ЗИНЗС, и на чл.3 от КЗПЧОС.

С оглед изложеното, като взе предвид, че първоинстанционният административен съд е приложил стандартите за защита на правото по чл. 3 ЕКПЧ по отношение на ищеца, настоящият касационен състав намира, че съдът е постановил решението си изцяло в съответствие с материалния закон, без допуснато нарушение на съдопроизводствените правила.

Решението като правилно следва да се остави в сила.

По горните съображения, Административен съд София-град, X- ти касационен състав,

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ В СИЛА Решение № 12485/22. 07. 2024 г. по адм. дело № 932/2024 г. по описа на АССГ, 9 - ти състав.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване и протест.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

